

Kako napisati dobar esej

Tokom svojih studentskih dana ili kao deo prijave za neki seminar potrebno je da napišete eseje na različite teme. Dobro je znati da prilikom pisanja eseja postoje određena pravila, a poželjno je pridržavati ih se, ukoliko želite da postignete uspeh pisanjem eseja.

Teme eseja čak i kada su određene **znaju da budu dosta široke**, pa se dozvoljava sužavanje teme na vama prihvatljivu oblast. Pre početka pisanja bi trebalo da izvršite istraživanje i steknete predstavu o tome šta je do sada napisano o toj temi. Veoma često esej se zasniva na kritici ili analizi delova nekog eseja, naravno izgrađujući sopstveni stav o tome.

U uvodu, treba jasno da naznačite temu o kojoj ćete pisati, a i stav koji ćete zauzeti tokom pisanja. Zauzimanje stava tokom pisanja je zapravo najteži deo u pisanju dobro strukturiranog eseja. Na kraju, bi ste trebali da budete sposobni da u jednoj frazi objasnite kakva je vaša teza. Treba biti što uža, određena i jasna. Na primer dobra teza bi glasila: "Želim da objasnim da razlike u ekonomskom položaju zemalja u tranziciji kao rezultat ekonomske politike kreirane na početku tranzicionog procesa". Sa druge strane ova ista misao ne bi trebalo da izgleda ovako: "Želim da analiziram razlike u ekonomskom blagostanju zemalja u tranziciji".

U prvoj verziji zauzimate stav, branite ga i ubacivanjem nove ideje otvarate polemiku, dok u drugoj verziji samo ovlaš ukazujete na neke činjenice.

Ovaj deo je jedini deo eseja gde je dozvoljeno pisati u prvom licu, dok se u ostalom delu preporučuje pisanje u trećem licu.

Najava načina organizovanja eseja trebala bi da sledi uvodnu tezu. Shodno veličini eseja, razvićete nekoliko stavova kojima ćete braniti vašu tezu. Možete ih pobrojati, recimo: "Tri argumenta u odbrani teze biće predstavljena. Prvi, ukazuje na... Drugi predstavlja... Na kraju, dokazano je da .."

U razradi eseja treba diskutovati o argumentima koje ste predstavili a po onom redosledu po kojima ste ih i najavili. Svako poglavlje u eseju treba početi sa temom, ponoviti argument i vašu poziciju u vezi sa tim. Ukoliko koristite poglavlja dajte im imena da biste olakšali posao onome ko čita vas esej. Obrazloženje bi trebalo da sledi svaki argument u sledećem vidu: činjenice, ideje, mišljenja autoriteta iz te oblasti, kao i vaše sopstveno mišljenje. Na kraju bi trebalo objasniti da li je argument "izdržao" debatu ili ne, u jednom konciznom paragrafu.

Zaključak. Kada su svi argumenti prezentovani i obrazloženi, i esej se bliži kraju trebalo bi da predstavite zaključak. Ako je esej lepo organizovan i strukturiran, argumenti su dokazani i oni na kraju podržavaju vašu početnu tezu. Treba samo prikazati, progres koji usledio usled Vašeg istraživanja date teme i možete naglasiti eventualne implikacije iz vašeg eseja.

Jedna od stvari na koju treba **obratiti pažnju** pre početka pisanja eseja **limit dužine** (ako postoji). Naravno da je na vama da odlučite da li ćete se pridržavati ograničenja ili ne, ali treba znati da su ograničenja uvedena sa određenim razlogom i to treba poštovati. Poštovanje ograničenja podleže pravilu $\pm 10\%$. To znači da tekst ne bi smeo da bude kraći od 10% od maksimuma i za 10% duži od maksimuma. Npr. ako je to esej od 3000 reči, prihvatljivo je napisati esej od 2700 do 3300 reči. Koristite opciju word count koja postoji u vašem kompjuteru (u okviru opcije TOOLS) da biste imali predstavu o broju reči vašeg eseja.

U nekim, veoma retkim slučajevima **dosta je teško redukovati esej na jednu tezu**. Prihvatljivo je u takvim slučajevima, zbog jasnoće, **zameniti tezu sa istraživačkim pitanjem**, koje bi trebalo da ima sve osobine kao i teza samo što dozvoljava zauzimanje stava na kraju eseja. Ne preporučujemo ovakav pristup, ali ukoliko se odlučite za ovaj pristup, onda se pobrinite da u zaključku eseja obavezno i odgovorite na pitanje. Razlozi za ovakav stav leže u prosto činjenici da osoba koja čita vaš esej, treba da obradi i desetine ili stotine drugih koji takođe obrađuju istu temu. Sigurni smo da bi ste usled takvih okolnosti želeli da što više olakšate posao osobi koja čita vaš esej, a samim tim i povećate sopstvene šanse prilikom ocenjivanja istog. Zbog toga vam i predlažemo prethodna pravila.

Akademski eseji obavezno sadrže i literaturu, gde trebate nabrojati izvore kojima ste se služili prilikom pisanja eseja. Zapadni univerziteti znaju da budu veoma rigidni po pitanju plagijata, pa obratite pažnju i na ovaj detalj. Zbog toga nabrojite svaki izvor koji ste koristili. U razradi eseja izbegavajte dugačke citate, parafraziranja - objašnjavanje svojim rečima šta je neko drugi pokušao da kaže. Ukoliko citirate, učinite to jasno i navedite izvor!

U nekim esejima, kao što su oni kada se aplicira za MBA, trebate odgovoriti na pitanja kao što su "What would you do if you were manager of a plant and why?". U ovakvim situacijama, prethodna pravila ne bi ste trebali da uzimate tako striktno. Trebate zadržati jasnoću i struktuiranost rada, ali ovde vas odgovor treba da bude orijentisan ka praktičnom, a ne na teorijskom delu.